

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ   **È È**   **ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**
(Προσφυγή Νο 23025/03)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
08 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τις προϋποθέσεις, που καθορίζονται στο άρθρο 44 παρ.2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές τροποποιήσεις.

Στην υπόθεση   **È È**   **κατά της ΕΛΛΑΔΑΣ**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα) συνεδριάζοντας σε Τμήμα αποτελούμενο από :

κ. Λ. ΛΟΥΚΑΙΔΗ, Πρόεδρο

κ. Σ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ

κα Φ. ΤΟΥΛΚΕΝΣ

κα Ν. ΒΑΖΙΚ

κα Ε. ΣΤΑΙΝΕΡ

κ. Ντ. ΣΠΙΕΛΜΑΝ

κ. Σ.Ε. ΓΙΕΜΠΕΝΣ, Δικαστές και

κ. Μ.Σ. ΝΙΛΣΕΝ, Γραμματέα Τμήματος,

Αφού συσκέφθηκε σε συμβούλιο στις 17 Νοεμβρίου 2005

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1.- Η υπόθεση ξεκινά με προσφυγή (No 23025/03) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, την οποία υπήκοος του εν λόγω Κράτους, η κα

È È («προσφεύγουσα») εισήγαγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 17 Ιουλίου 2003, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2.- Η προσφεύγουσα εκπροσωπήθηκε από τους κ.κ. Λ. ΠΑΝΟΥΣΗ και Α. ΠΑΝΟΥΣΗ, Δικηγόρους μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εντεταλμένους αντιπροσώπους κ. Σ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟ, Δικαστικό Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κα Σ. ΤΡΕΚΛΗ, Εισηγήτρια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3.- Στις 30 Σεπτεμβρίου 2004, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή μερικώς απαράδεκτη και αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση το παράπονο, που διατυπώθηκε για τη διάρκεια της διαδικασίας στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο το άρθρο 29 παρ.3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

4.- Στις 4 Οκτωβρίου 1993, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών αγωγή αποζημίωσης κατά του Λαϊκού Νοσοκομείου Αθηνών, όπου εργαζόταν σαν καθαρίστρια. Ζητούσε το ποσό των € 27.445 περίπου σαν μισθούς.

5.- Στις 14 Απριλίου 1994, το Πρωτοδικείο Αθηνών δικάωσε την αίτησή της (απόφαση Νο 1260/94).

6.- Στις 29 Σεπτεμβρίου 1994 το Νοσοκομείο άσκησε έφεση.

7.- Στις 19 Μαρτίου 1996, το Εφετείο Αθηνών επικύρωσε μερικώς την προσβαλλόμενη απόφαση (απόφαση Νο 2575/1996).

8.- Στις 17 Ιουλίου και 4 Σεπτεμβρίου 1996 αντίστοιχα η προσφεύγουσα και το Νοσοκομείο άσκησαν αίτηση αναίρεσης. Η συνεδρίαση καθορίσθηκε για τις 25 Νοεμβρίου 1997, ημερομηνία κατά την οποία αυτή

αναβλήθηκε, η προσφεύγουσα δεν εμφανίσθηκε. Στις 31 Αυγούστου 1999 το Νοσοκομείο ζήτησε τον καθορισμό καινούργιας ημερομηνίας συνεδρίασης. Μετά την αναβολή, αυτή έλαβε χώρα στις 31 Οκτωβρίου 2000.

9.- Στις 14 Ιανουαρίου 2003, ο Άρειος Πάγος ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Εφετείου Αθηνών (απόφαση Νο 48/2003). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε στις 14 Ιανουαρίου 2003, θεωρήθηκε στις 30 Ιανουαρίου 2003 και αρχειοθετήθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2003, ημερομηνία κατά την οποία οι ενδιαφερόμενες μπορούσαν να αποκτήσουν αντίγραφο αυτής.

10.- Δεν προκύπτει από τη δικογραφία, ότι μέχρι σήμερα η προσφεύγουσα προέβη σε ενέργειες ενώπιον του Εφετείου

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ι.- ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

11.- Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η διάρκεια της διαδικασίας αφήφισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ.1 της Σύμβασης, το οποίο διατυπώνεται με τον ακόλουθο τρόπο :

«Ταν πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθεί (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) σχετικά με αμφισβητήσεις επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

12.- Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η εν λόγω περίοδος ξεκίνησε στις 4 Οκτωβρίου 1993 με την εισαγωγή της υπόθεσης ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών και ολοκληρώθηκε στις 14 Ιανουαρίου 2003 με την απόφαση Νο 48/2003 του Αρείου Πάγου. Διήρκησε, λοιπόν, εννέα χρόνια και περισσότερο από τρεις μήνες για τους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

Α.- ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

13.- Η Κυβέρνηση δηλώνει ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη. Επισημαίνει, ότι η οριστική εθνική απόφαση εκδόθηκε και καθαρογράφηκε στις 14 Ιανουαρίου 2003, κατά συνέπεια περισσότερους από έξι μήνες πριν την εισαγωγή της παρούσης προσφυγής.

14.- Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι σύμφωνα με την πάγια νομοθεσία, όταν δεν προβλέπεται η επίδοση στο εθνικό δίκαιο, όπως στην περίπτωση αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία από την οποία οι διάδικοι μπορούν να λάβουν πραγματικά γνώση του περιεχομένου της εθνικής οριστικής απόφασης (βλ. μεταξύ άλλων *ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ κατά Ελλάδας* [GC], No 31423/96 παρ. 30, CEDH 1999-II).

15.- Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η απόφαση No 48/2003 του Αρείου Πάγου, εθνική οριστική απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 1 της Σύμβασης, αρχειοθετήθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2003, ημερομηνία από την οποία η προσφεύγουσα μπορούσε να αποκτήσει αντίγραφο αυτής. Έπεται, ότι η προσφυγή, που κατατέθηκε στις 17 Ιουλίου 2003, δεν είναι εκπρόθεσμη. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση της Κυβέρνησης.

16.- Το Δικαστήριο σημειώνει επιπλέον, ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ.3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαράδεκτου. Πρέπει, λοιπόν, να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. - ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ

17.- Η Κυβέρνηση δηλώνει, ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν ήταν υπερβολική και ότι τα δικαστήρια, που επιλήφθηκαν της υπόθεσης, αποφάσισαν μέσα σε λογικές προθεσμίες. Η Κυβέρνηση δηλώνει, επίσης, ότι οι διάδικοι δεν ήταν ιδιαίτερα επιμελείς στη διεξαγωγή της διαδικασίας. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση σημειώνει, ότι το Νοσοκομείο συνέβαλε στο να παραταθεί η διάρκεια της διαδικασίας αυτής, ζητώντας τον καθορισμό

καινούργιας δικασίμου ενώπιον του Αρείου Πάγου με καθυστέρηση ενάμιση έτους περίπου.

18.- Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η υπόθεση αυτή γνώρισε υπερβολική διάρκεια και ότι τα δικαστήρια, που επιλήφθηκαν, είναι αποκλειστικά υπεύθυνα για τις καθυστερήσεις, που διαπιστώθηκαν.

19.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τα περιστατικά της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια, που έχουν ήδη διαμορφωθεί νομολογιακά, όπως η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, η συμπεριφορά του προσφεύγοντα και αυτή των αρμοδίων αρχών καθώς και η σημασία του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ. μεταξύ άλλων, *ΦΡΥΝΤΛΕΝΤΕΡ κατά ΓΑΛΛΙΑΣ (GC)*, No 30979/96, § 43, CEDH 2000 - VII).

20.- Το Δικαστήριο επεξεργάσθηκε κατ' επανάληψη υποθέσεις, που αφορούν ζητήματα παρόμοια με αυτό της εν λόγω περίπτωσης και διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλ. *ΚΟΛΥΜΠΙΡΗ κατά Ελλάδας*, No 43863/02 παρ. 16 - 18, 28 Απριλίου 2005).

21.- Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία, που του προσκομίσθηκαν, το Δικαστήριο εκτιμά, ότι η Κυβέρνηση δεν προέβαλε κάποιο γεγονός ή επιχείρημα, που μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Στην πραγματικότητα, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, ακόμα και αν το Νοσοκομείο είναι υπεύθυνο για κάποια καθυστέρηση σχετικά με την εξέλιξη της διαδικασίας ενώπιον του Αρείου Πάγου, πρέπει να διαπιστωθεί ότι, επειδή πρόκειται για διάρκεια πλέον των εννέα ετών για τους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας, η αργοπορία της διαδικασίας προκύπτει κυρίως από τη συμπεριφορά των αρχών και των δικαστηρίων, που επιλήφθηκαν. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία στο θέμα αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην περίπτωση αυτή η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Κατά συνέπεια, υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

ΙΙ.- ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

22.- Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A.- ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

23.- Η προσφεύγουσα απαιτεί € 60.000 σαν ηθική βλάβη, που υπέστη.

24.- Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι η διαπίστωση της παράβασης θα αποτελούσε από μόνη της δίκαιη επαρκή ικανοποίηση. Εναλλακτικά, εκτιμά ότι το ποσό, που επιδικάσθηκε στην προσφεύγουσα, δεν πρέπει να υπερβαίνει τα € 400.

25.- Το Δικαστήριο εκτιμά, ότι η προσφεύγουσα υπέστη βέβαιη ηθική ζημία σε ό,τι αφορά το δικαίωμά της να δικαστεί η υπόθεσή της μέσα σε λογική προθεσμία.

Αποφασίζοντας με δίκαιη κρίση, της επιδικάζει για το λόγο αυτό € 6.000, πλέον των φόρων επί του ανωτέρου ποσού.

B.- ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

26.- Η προσφεύγουσα ζητά, επίσης, € 5.296 για τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες, που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει τιμολόγιο, αλλά μόνο σημείωμα εξόδων λεπτομερές, δακτυλογραφημένο και υπογεγραμμένο από το δικηγόρο της, πάνω στο οποίο αναφέρεται το ίδιο αυτό ποσό.

27.- Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι το ζητούμενο ποσό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο.

28.- Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση των εξόδων και των δικαστικών δαπανών με βάση το άρθρο 41 προϋποθέτει, ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επιπλέον, εύλογα ως προς το ύψος τους (ΙΑΤΡΙΔΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ (δίκαιη ικανοποίηση) (GC), No 31107/96, § 54, CEDH 2000 - XI).

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα στοιχεία και το γεγονός, ότι απέρριψε σημαντικό τμήμα των παραπόνων της προσφεύγουσας, το Δικαστήριο κρίνει λογικό να επιδικάσει στην προσφεύγουσα για το λόγο αυτό € 1.500, πλέον των φόρων επί του ανωτέρω ποσού.

Γ.- ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

29.- Το Δικαστήριο κρίνει κατάλληλο να βασίσει τον τόκο υπερημερίας στο οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* το υπόλοιπο της προσφυγής παραδεκτό.
2. *Αποφαίνεται*, ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης
3. *Αποφαίνεται*, ότι
  - το εναγόμενο Κράτος πρέπει να καταβάλει στην προσφεύγουσα μέσα σε διάστημα τριών μηνών από τότε που η απόφαση θα καταστεί οριστική, σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, € 6.000 (έξι χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη και € 1.500 (χίλια πεντακόσια ευρώ) για έξοδα και δικαστικές δαπάνες, πλέον των φόρων επί των ανωτέρων ποσών.
  - από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα αυξηθεί με απλό επιτόκιο ίσο με το οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που

εφαρμόζεται κατά την περίοδο αυτή, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* ομόφωνα, την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για το επιπλέον.

Συντάχθηκε στα γαλλικά, μετά κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 8 Δεκεμβρίου 2005 σε εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

Υπογραφές

Σορεν ΝΙΛΣΕΝ

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Γραμματέας

Πρόεδρος

Επικύρωση του φωτοαντιγράφου στο Στρασβούργο στις 08.12.2005

Υπογραφή Σ. ΝΙΕΛΣΕΝ - Γραμματέας Τμήματος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο αντίγραφο στα γαλλικά

Αθήνα, 03.01.2006 Η Μεταφράστρια Ε. Παπαμαύρου